

DEMARINUORET

ALUEVAALIOHJELMA

MAAILMAN ONNELLISIN KANSA?

Hyvinvointia huomiselle!

UUODEN 2022 ALUEVAALISSA ON KYSE HYVINVOINTIVALTION TULEVAISUUDESTA.

Sosialidemokraattisten hyvinvointialueiden perustan tulee rakentua oikeudenmukaisen, sosiaali- ja terveyseroja kaventavan politiikan sekä laajan ja kestävän julkisen palvelutuotannon varaan.

Julkisin varoin tuettujen hyvinvointipalveluiden tavoitteena on hyvinvoinnin ja terveyden turvaaminen ei voiton tavoittelu. Vahva julkinen sektori tarvitsee kuitenkin rinnalleen sitä vahvistavia toimijoita, kuten kolmannen sektorin. Sosialidemokraattinen hyvinvointipolitiikka ei saa olla vain oireiden hoitoa, vaan ongelmien ennaltaehkäisemistä yhdessä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaedellytysten vahvistaminen on edellytys yksinäisyyden, osattomuuden ja pahoinvoinnin ehkäisemiselle.

Ikääntyvä väestö ansaitsee arvokkaan vanhuuden, mutta hoito- ja hoivatyön kiinnostus on laskusuunnassa. Tämä tarkoittaa yhä pienempää määrää hoitajia hoidettavia kohden. Lisäksi työelämä on epävarmempaa, pirstaleisempaa ja kuormittavampaa. Riskinä on, että pienentyvät ikäluokat, kasvavat työkyvyttömyysmenot sekä matala työllisyysaste vievät pohjaa hyvinvoinnilta. Kestävä ja tulevaisuuteen katsova tapa purkaa haastetta on panostaa työhyvinvointiin lyhentämällä työaikaa ja nostamalla sosiaali- ja terveysala ylös palkkakuilusta.

Yhä kuormittavampi arki ja työelämä näkyvät myös mielenterveydessä. YK on varoittanut mielenterveyskriisistä, jota pandemia on pahentanut entisestään. Kehityskulun taittaminen vaatii ratkaisuja sekä akuutin kriisin purkamiseksi että pidemmän aikavälin kestävyuden saavuttamiseksi.

Ihminen ei saa hukkaa koneiston rattaisiin. Toimivien terveyspalveluiden rinnalle tarvitaan keinovalikoima, jolla ratkaistaan asunnottomuus, turvataan elintärkeiden sosiaalipalveluiden, kuten ruoka-avun, saanti ja autetaan ihmisiä, joilla on päihde- ja riippuvuusongelmia. Sosiaali- ja terveyspalveluiden on kuljettava tasavahvasti terveyspalveluiden rinnalla.

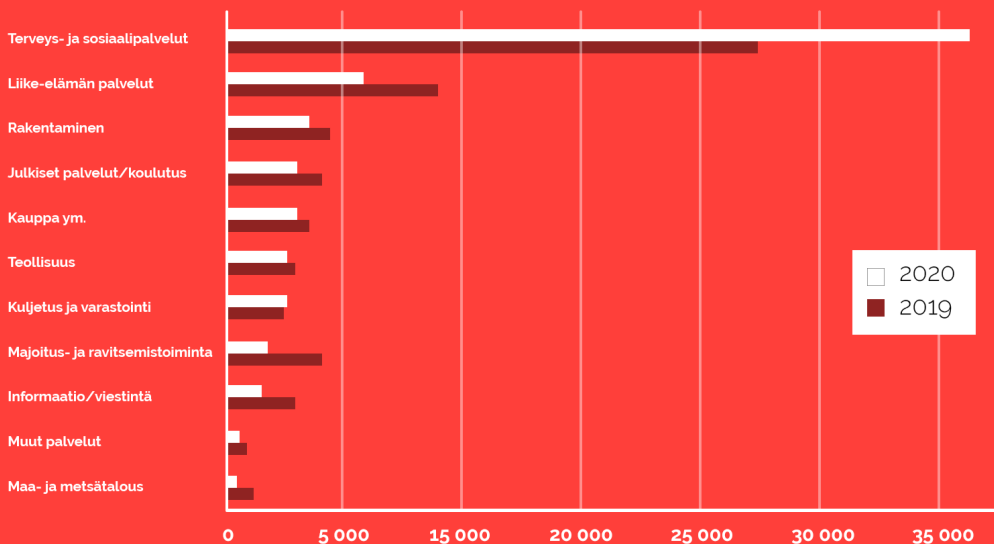
KUKA MEITÄ HOITAA JATKOSSA?

Palveluvalikoiman supistamisen tai laadusta tinkimisen sijaan oikeudenmukainen tapa ratkoa sosiaali- ja terveyspalveluiden haasteita, on kiinnittää huomiota työn sisältöön ja hyvinvointiin työssä. Suomessa on totuttu tekemään töitä noin 7,5 tuntia päivässä, viitenä päivänä viikossa. Tämä ei ole kiveen hakattu totuus, jota ei voisi muuttaa.

Työolojen ja -ehtojen uudistaminen on tulevaisuuden työelämän kannalta keskeistä. Esitämme toteutettavaksi kokonaisuutta, joka parantaa nykyisten työntekijöiden asemaa, lisää pidemmällä aikavälillä sosiaali- ja terveysalan vetovoimaa sekä purkaa valtavaa hoitajapulaa. Ilman reilua uudistusta tulevaisuudessa ei ole hoitajia ja tärkeitä osaajia, jotka huolehtivat meistä.

- **Sosiaali- ja terveysala lyhennetyn työviikon edelläkävijäksi.** Työajan lyhentäminen voidaan toteuttaa joustavasti, esimerkiksi 6 tunnin työpäivillä tai neljän päivän työviikkona. Vähemmän tulee olla kokoaikaiseen työhön nähden 20 %.
- **Samalla kun työaika lyhennetään, kurotaan alan palkkakulua umpeen pitämällä työntekijöiden ansiotaso nykyisellä tasolla.** Kasvavat palkkamenot katetaan muun muassa työkyvyttömyysmenojen vähentymisellä. Toisaalta huomattavaa on, että yhteiskunnalla tulee aina olla varaa niihin asioihin, joita hyvinvointivaltio pitää tärkeänä. Yksin hyvinvointialueet eivät muutosta voi kuitenkaan tehdä. Mukaan tarvitaan myös valtion tasolta osoitettavaa lisärahoitusta sekä työmarkkinajärjestöjen osallistumista.
- Parempaan palkan ja ajallisesti vähemmän kuormittavan työajan lisäksi tarvitaan merkittäviä panostuksia hyvinvointiin työssä. Jokaisella sote-alan ammattilaisella on oltava oikeus keskittyä työhönsä, eikä tehtäväkuvaa tule laajentaa esimerkiksi siirtämällä hoitajille vastuuta myös siivoamisesta ja ruoanlaitosta. Työntekijät ovat oman arkinsa asiantuntijoita. Sosiaali- ja terveysalalla **tulee pilotoida osallistavaa budjetointia, jonka myötä henkilöstö päättää itse, millainen työkykytoiminta tai palkitseminen tukee parhaiten jaksamista.**
- Siellä missä johtaminen on kunnossa, henkilöstö voi paremmin ja työ koetaan mielekkääksi. Esihenkilötyöhön on varattava aikaa, sillä hyvä johtajuus ei tapahdu itsestään. **Lisäksi johdon palkitsemiskriteereissä tulee huomioida henkilöstön hyvinvointi ja työtyytyväisyys.**
- Kun työtä tehdään viikossa vähemmän, kasvaa henkilöstömäärän tarve. Lyhyempi työaika edellyttää siksi muutoksia työvuorosuunnitteluun. Ratkaisevaa on, että **henkilöstöresurssit ovat riittävällä tasolla ja työaikaergonomiaan panostetaan antamalla työntekijöille mahdollisuus osallistua vuorojen suunnitteluun.** Esimerkiksi kuusituntinen työpäivä on helppo sijoittaa uusilla tavoilla, koska vuorokauteen mahtuu neljä kuuden tunnin pätkää.

SAAMATTA JÄÄNEIDEN TYÖNTEKIJÖIDEN LUKUMÄÄRÄ TOIMIALOITTAIN VUOSINA 2019 JA 2020

MIKSI MIELI SAA SÄRKYÄ, MUTTA JALKA EI MURTUA?

Jokaiselle on löydettävä apua mielenterveysongelmiin jo varhaisessa vaiheessa. Varhainen puuttuminen ehkäisee ongelmien kriisiytymistä, jolloin tarve erikoissairaanhoidon palveluihin vähenee. Palveluiden tulee olla ihmisiä varten ja sijaita siellä, missä ihmiset viettävät aikaa.

Matalan kynnyksen palveluiden haasteiden lisäksi mielenterveyshoidon suurimpia puutteita on puute akuutista avusta. Tukea on saatava tarvittaessa heti, ympäri vuorokauden ja vuoden jokaisena päivänä. Samalla on taattava, että palvelut ovat yhdenvertaisia. Laatu ja saatavuus eivät saa riippua paikkakunnasta, resursseista, kiiretilanteesta, lähetteen onnistumisesta tai yksittäisen työntekijän valmiuksista.

Julkisten palveluiden lisäksi mielenterveystyössä on huomioitava voimaannuttavien yhteisöjen merkitys. Sosiaali- ja terveysjärjestöt täydentävät julkista sektoria, kehittävät ja tuottavat palveluita sekä vahvistavat osallisuutta. Järjestöjen työ tavoittaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia ja heidän läheisensä sekä onnistuu useammin auttamaan myös heitä, jotka jäävät tavanomaisen viranomaistoiminnan ulkopuolelle.

- Vahvistetaan matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita ja varhaista mielenterveysongelmien tunnistamista. **Koulujen ja oppilaitosten yhteyteen tulee palkata psykiatrisia sairaanhoitajia ja terveystarkastuksiin sisällyttää mielenterveyskartoitus.**
- **Turvataan akuutti mielenterveysapu ottamalla käyttöön monitoimijainen päivystysmalli**, jossa sosiaali- ja terveydenhuolto sekä täydentävässä roolissa järjestöjen edustajat toteuttavat kiireellisiä päivystyspalveluja.
- **Varmistetaan sosiaali- ja terveysjärjestöille riittävät toimintaedellytykset** taloudellisesti ja toimivalla yhteistyöllä julkisen sektorin kanssa.
- **Kohdennetaan lisäresursseja psyykkistä terveyttä tukeviin palveluihin.** Fyysistä terveyttä tukevaa toimintaa ei tule rahoittaa henkisen hyvinvoinnin kustannuksella.

ERiarvoisuutta vastaan, HYVÄN ELÄMÄN PUOLESTA.

Sosiaalipalveluiden kokonaisuus ei saa unohtua hyvinvointialueita kehitettäessä. Sosiaalipalveluiden merkitys eriarvoisuuden ja ylisukupolvisen huono-osaisuuden kasautumisen vähentämiselle on tärkeä. Tulevaisuuden kannalta erityistä huomiota on kiinnitettävä perusoikeuksien, kuten asunnon ja toimeentulon turvaamiseen, päihteiden käytön vähentämiseen sekä laadukkaan lastensuojelutyn edellytysten turvaamiseen.

Sosiaaliset haasteet ajavat pahimmillaan syvenevään kierteeseen, jolloin apua on saatava useampaan ongelmaan kerrallaan. Oikea-aikaisen ja toimivan palveluketjun varmistamiseksi kokonaisvaltainen palvelutarpeen arviointi on suoritettava jo varhaisessa vaiheessa.

- Eri toimijoiden välisiä raja-aitoja tulee purkaa ja palvelut saattaa saman katon alle. **Sosiaali- ja terveyspalvelut tulee saada yhdeltä luukulta** vuoteen 2023 mennessä.
- Hoidosta perittävät palvelumaksut eivät saa olla este hakeutua avun piiriin. Hyvinvointialueiden, kuntien ja valtion tulee kehittää yhdessä yksinkertainen malli, jonka avulla apua tarvitseva voi tarvittaessa saada maksuvapautuksen.
- **Apua tarvitsevien läheisille tarjottavia palveluita tulee vahvistaa.** Esimerkiksi kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten vanhemmilla on tutkitusti muita vanhempia enemmän toimeentuloon ja hyvinvointiin liittyviä palvelutarpeita.
- Ylivelkaantumiskehitys on pysäytettävä. Hyvinvointialueilla tulee tarjota **sosiaalisen luoton mahdollisuus ja oikea-aikaista velkaneuvontaa**. Lisäksi on huomioitava erityisesti luottotietonsa menettäneiden oikeus asumiseen.
- Huumeidenkäyttäjien terveysneuvontapalveluita on kehitettävä alueellisesti kattavasti ja yhdenvertaisesti. **Anonyymitestausta ja maksuttomia neulanvaihtopisteitä on järjestettävä joka kuntaan.**
- Sote-uudistuksen toteutuksesta tulee tehdä jatkuvaa seurantaa, joka **sisältää tasa-arvo-, lapsi-, nuoriso- ja perhevaikutusten arvioinnin.**

ALUEVAALIOHJELMA:

MAAILMAN ONNELLISIN KANSA?

Hyvinvointia huomiseksi!

LISÄTIEDOT

Pinja Perholehto

Demarinuorten puheenjohtaja

puh. 040 059 6521

sähköposti: pinja.perholehto@demarinuoret.fi

Twitter: [@pinjaperholehto](https://twitter.com/pinjaperholehto)

JULKAISIJA

Sosialidemokraattiset Nuoret ry

Siltasaarenkatu 18-20 C, 6krs

00530 Helsinki

DEMARINUORET.FI/ALUEVAALIT